

Editorial

Consell de Redacció de la *Revista de Treball Social* (RTS)

El 10 de setembre, com cada any, es va commemorar el Dia Mundial per a la Prevenció del Suïcidi, una jornada imprescindible per trencar el silenci que envolta aquesta problemàtica i situar-la, amb urgència, al centre del debat públic i professional. Les dades actuals són alarmants: a Espanya, cada dia moren 11 persones per suïcidi, la qual cosa el converteix en la primera causa de mort no natural.¹ A Catalunya, l'any 2024, aquest fenomen va passar a ser la segona causa de mort no natural, després d'haver ocupat el primer lloc fins al 2023.

Especialment preocupants són les xifres que afecten infants i adolescents. Només el 2024, els suïcidis entre joves de 15 a 19 anys van augmentar un 20% respecte a l'any anterior, mentre que al grup de 10 a 14 anys les morts per suïcidi es van duplicar. Segons l'Observatorio del Suicidio en España, el 18% dels adolescents han intentat suïcidar-se alguna vegada, més del 50% han pensat a fer-ho, i el 29% dels qui s'autolesionen ho van fer per primera vegada quan tenien 12 anys.

Aquestes dades evidencien una realitat que no podem ignorar. El suïcidi ens confronta amb el patiment humà, sovint viscut com un monstre indestructible. En molts casos, les persones no desitgen morir, sinó deixar de patir. El suïcidi no és només una qüestió de diagnòstic clínic; és una expressió extrema d'un malestar vital. La vida comporta moments de gaudi, però també de dolor. Quan aquest dolor es percep com a inseparable de l'existència, el suïcidi pot aparèixer com una sortida.

D'altra banda, cal entendre el suïcidi com el resultat d'una societat cada vegada més desigual. Les experiències d'exclusió, discriminació i precarietat constitueixen les arrels del patiment de moltes persones que "perden" la batalla per la vida. Els factors de risc habituals –soledat no desitjada, ruptures familiars, addiccions, vulnerabilitat social, dols no resolts– han de ser abordats des d'una perspectiva interseccional que recongui la complexitat de les desigualtats que travessen les vides.

El suïcidi també ens interpel·la com a treballadores socials. Com a professionals de l'ajuda, podem ser agents clau en la detecció de situacions de risc, en la prevenció i en l'acompanyament a les famílies que pateixen aquesta realitat, així com als supervivents. Tot i que no exercim de terapeutes, la nostra pràctica pot tenir un fort component terapèutic. Des del treball social reconeixem el valor dels vincles com a factor protector contrastat davant del suïcidi. És a través del vincle amb les persones i famílies amb

¹ Les dades que s'esmenten al text provenen, entre d'altres fonts, de l'Observatorio del Suicidio en España 2023 (<https://www.fsme.es/observatorio-del-suicidio-2023/>), i es van exposar a la jornada "Eines per a la prevenció i l'abordatge de la conducta suïcida", organitzada per la Taula de Salut Mental a Sant Cugat del Vallès el 17 de setembre de 2025.

qui treballem que podem contribuir a la prevenció, detecció i intervenció d'aquesta problemàtica complexa i multidimensional. Tal com es va dir a la taula rodona sobre el suïcidi juvenil que va organitzar el TSCAT el 28 de novembre, la tasca de les treballadores socials no és donar respostes ràpides, sinó escoltar, acompanyar i oferir entorns segurs.

A més, en un moment en què el patiment emocional de molts infants i joves es manifesta sovint de maneres silenciades o difícils d'expressar, és imprescindible també reconèixer el valor dels espais narratius i culturals com a vies que permeten posar paraules a allò que costa tant de dir. Aquest tipus d'espais obren la possibilitat de construir sentit, de compartir vulnerabilitats i de generar comunitat. Però aquest potencial només es desplega plenament quan s'articula amb la intervenció professional del treball social: una intervenció que acompanya infants i adolescents en el seu context familiar i comunitari, que sosté processos de vincle i de protecció, i que actua com a prescriptora del dany social que s'amaga darrere de molts moments de fragilitat emocional i de salut. El treball social té la responsabilitat —i la capacitat— de fer visibles les desigualtats, els silencis i les ruptures que alimenten el malestar, i de transformar aquests espais d'expressió en oportunitats reals de cura, de prevenció i de vida.

El treball social pot actuar com a pont per generar espais grupals i comunitaris en què les persones que viuen en la intersecció de múltiples desigualtats se sentin segures, escoltades i acceptades, i puguin expressar el seu patiment sense por ni estigma. Parlar del suïcidi és, també, parlar de la vida, i de com fer-la més habitable per a tothom.

És fonamental conèixer les eines i els canals d'actuació disponibles, com ara la línia telefònica 024 per a la conducta suïcida (activa les 24 hores) o el Pla d'acció per a la prevenció del suïcidi 2025-2027, impulsat pel Comissionat de Salut Mental del Ministeri de Sanitat.² Els centres educatius són espais privilegiats per detectar el malestar emocional en infants i adolescents i actuar amb celeritat. Les conductes suïcides i les autolesions són ja una preocupació creixent en aquest col·lectiu. En aquest sentit, el Departament d'Educació i Formació Professional i el Departament de Salut van elaborar l'any 2022 la *Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida i de les autolesions no suïcides en el centre educatiu*.³ Els equips d'assessorament psicopedagògic, formats per psicopedagogs i treballadores socials,

2 Ministeri de Sanitat, Comissionat de Salut Mental. (2025). *Plan de acción para la prevención del suicidio 2025-2027*. Recuperat 10 novembre 2025, de https://www.sanidad.gob.es/areas/calidadAsistencial/estrategias/saludMental/docs/Plan_de_accion_para_la_prevencion_del_suicidio_2025_2027.pdf

3 Subdirecció General d'Orientació, Participació i Benestar de l'Alumnat de la Direcció General de l'Alumnat del Departament d'Educació, i Pla Director de Salut Mental i Addiccions de la Direcció General de Planificació i Recerca en Salut del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. (2022). *Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida i de les autolesions no suïcides en el centre educatiu*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació. Recuperat 10 novembre 2025, de <https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/violencias/guia-conducta-suicida-autolesions/guia-conducta-suicida-autolesions.pdf>

donen suport als centres en l'aplicació d'aquesta guia, que inclou circuits d'actuació adaptats a cada cas.

Finalment, com a treballadores socials, hem de ser capaces de denunciar aquesta forma de patiment intens que travessa el món que ens envolta. Des de la nostra revista, volem contribuir a visibilitzar i desestigmatitzar el suïcidi, i convidar totes les professionals a parlar-ne, en els diversos espais en els quals intervenim.